

POPULÄRA WIENKLASSIKER

1800
HOS OSS

ONSDAG 20 MARS 2019

kl 18.00 DE GEERHALLEN NORRKÖPING

TORSDAG 21 MARS 2019

kl 19.00 ÅTVIDS STORA KYRKA

FREDAG 22 MARS 2019

kl 19.00 MOTALA FOLKETS HUS

Norrköpings Symfoniorkester

Musikalisk ledare **Mats Zetterqvist**

Solister **Elias Svanberg** trumpet,
Teodor Tirlea flöjt

Presentatör **Henrik Marmén**

MOZART Uvertyr till Trollflöjten

MOZART Flöjtkonsert i D-dur

HAYDN Trumpetkonsert

HAYDN Symfoni nr 93

20/3 konsertlängd ca 1 tim, ingen paus

21 och 22/3 konsertlängd ca 1,5 tim inkl paus

Välkommen till Norrköpings Symfoniorkester! Checka gärna in, ta bilder i foajé och konsertsal och berätta att du är här! Innan konserten börjar ber vi dig dock stänga av telefon och kamera, eftersom ljuset från skärmar stör både publik och artister. Under konsert är fotografering och ljudupptagning ej tillåten. I applådtacket går det bra att ta bilder igen. Hoppas du får en riktigt fin konsertupplevelse med oss!

soh

- en del av Scenkonst Öst

Mats Zetterqvist

Mats Zetterqvist är född 1954 och uppvuxen i Linköping. Han fick sin grundutbildning vid Musikhögskolan i Stockholm för professor Sven Karpe. Studierna i Stockholm avslutades med solistdiplom 1976. Därefter följde studier vid Liszt-akademien i Budapest. En annan viktig rådgivare har varit Endre Wolf.

Sedan starten 1974 var Mats primarie i Zetterqvistkvartetten (före detta Gotlandskvartetten), med vilken han spelat in stråkkvartetter av bland andra Beethoven, Stenhammar och Rosenberg – Stenhammarskivan belönades med ”skivornas Nobelpris” i USA. Sommaren 2003 grundades en ny stråkkvartett – Zkvartetten – som var verksam fram till 2007.

Åren 1989–1994 verkade han som 1:e konsertmästare i Radiosymfonikerna. Han har sedan varit gästande konsertmästare i Chamber Orchestra of Europe. Sedan 2008 är han fast medlem av orkestern. Vid festivalen Mostly Mozart vid Lincoln Center, New York 2009 och 2010 framträdde han som solist, konsertmästare och i kammarmusik.

Zetterqvist har också framträtt som solist i violinkonserter (till exempel med Kungliga Filharmonikerna, Radiosymfonikerna, Göteborgssymfonikerna, Malmösymfonikerna och Gävleborgs Symfoniorkester – med dirigenter som Gennadij Rozhdestvenskij, Myung-Whun Chung, Paavo Berglund och Leif Segerstam), i duoform till exempel med pianisten Mats Widlund, i Trio Mats med Widlund och Rondin samt med repertoaren för soloviolin (bland annat Bachs alla soloverk). Han har även samarbetat med spelmän (bland andra Pers Hans) och jazzmusiker (bland andra Bengt Hallberg). Mats Zetterqvist under senare år allt mer framträtt som dirigent i bland annat Sverige, Finland, Storbritannien och Australien.

Som professor är Zetterqvist verksam vid Kungliga Musikhögskolan, Kammarmusikinstitutionen Edsberg (rektor 1992–96). 1993 invaldes han som ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien. Han spelar på en Guadagnini från 1768 utlånad av Järnåkerfonden.

Elias Svanberg

Elias Svanberg är anställd i SON sedan 2007. Han är utbildad vid Musikhögskolan i Stockholm 2000–2005, samt vid the Banff Centre i Kanada under 2004.

Elias har jobbat i de flesta av landets orkestrar, längre perioder bland annat i Hovkapellet, Norrlandsoperan och Radiosymfonikerna.

Han spelar gärna barockmusik på tidstrogna instrument, till exempel i den egna gruppen Ensemble Antique och med Stockholms Bachsällskap.

Han har med tiden odlat ett intresse för gammal musik och gamla instrument. ”Inte sällan till mina kollegers förtvivlan”, säger Elias när han kommit dragande med något gammalt museiföremål som, enligt honom, tydligen behövs för att dess speciella karaktär berikar trumpetstämans klangmögigheter på ett oundgängligt vis. Så därför spelar han ikväll på ett instrument av trumpetmakarnas Stradivarius; F A Heckel från Dresden, en trumpet som närmar sig den för mässingsinstrument aktningvärda åldern 70 år. Även om den underliga klafftrumpeten är det historiskt korrekta verktyget för Haydns konsert så klingar Heckeln närmare originalet än den numera ofta föredragna högt stämde ess-trumpeten.

Teodor Tirlea

Teodor Tirlea är soloflöjtist i SON sedan 2016. Han har arbetat som stämledare för Düsseldorf Symfoniker och Komische Oper Berlin och alternerande stämledare i Gewandhaus Orchestra i Leipzig och Norska Operaorkestern i Oslo. Vidare har Teodor också spelat i flera andra stora ensembler, som Sveriges Radios Symfoniorkester, Orchestra del Gran Teatro del Liceu Barcelona, Deutsche Oper Berlin och har samarbetat med berömda dirigenter, bland annat Riccardo Chailly, Christoph Eschenbach och Ivan Fischer.

Teodor tog examen vid Musikhochschule Stuttgart där han studerade för Jean-Claude

Gérard och Davide Formisano. Bland tidigare lärare märks Vasile Gocan och hans egen far, Florin Tirlea. Innan han började sin professionella karriär som orkestermusiker, var Teodor medlem i Accademia Teatro alla Scala i Milano och deltog i Pacific Music Festival, Schleswig-Holstein Music Festival och Zermatt Music Festival där han framförde kammarmusik tillsammans med medlemmarna av den berömda Scharoun Ensemble i Berlin Philharmonic.

Teodor och hans familj grundade nyligen Ars Cantus, en privat musikskola, i hemstaden Cluj-Napoca i Rumänien. Ars Cantus ger tillgång till högkvalitativ musikalisk utbildning för studenter i alla åldrar.

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756–1791)

Trollflöjten, uvertyr K620 (6')

Trollflöjten blev Mozarts sista opera, och hans mest geniala. Här blandas det komiska med det tragiska, det högstämmda med det folkliga. De markerade tre ackorden som återkommer ett par gånger i uvertyren, hör hemma i frimurarnas hemliga riter.

Sommaren 1791 arbetade Mozart för fullt på sin opera Trollflöjten, men han tvingades avbryta arbetet därför att han fått en brådsökande beställning på en kröningsopera från Prag – det som skulle bli Titus. När han använt några månader till detta verk, återknöt han kontakterna med teaterchefen Schikaneder vid den wienska förstadsteater som skulle presentera Trollflöjten.

Operan Trollflöjten är ett mischmasch av myter, frimurarsymboler och parodier på för samtiden kända personer. Någon har menat att Mozart här i själva verket skapade den första musikalen. Han arbetade in i det sista: premiären var bestämd till den 30 september 1791 (knappa tre månader före mästarens bortgång!) och Mozart satte punkt för sitt arbete två dagar tidigare.

Det sista han skrev var uvertyren! Det är en livfull och mästerlig uvertyr som består av fem delar, och som har en förvånansvärt komplicerad struktur. Den börjar med att det ackord som förknippas med Sarastros präster klingar trefalt, och som efter en kort, långsam introduktion leder till den snabba huvuddelen där ett lättfotat tema hela tiden upprepas och utvecklas till ett fugato. När denna når sin höjdpunkt avbryts den plötsligt av de tre ackorden och allt får starta om på nytt och resultera i en personlig blandning av sonatform och fuga. Mozart var verkligen en mästare på att skriva flott och elegant, och samtidigt lätt.

NORRKÖPINGS SYMFONI

Violin 1

1:e konsertmästare
Henrik Jon Petersen, Vakant

Alt. konsertmästare Mikael Wenhov

2:e konsertmästare Paul Waltman

Lissy Abreu Ruiz (vik), Carina Beckett,
Sarah Dodd Falkebring, Matts Eriksson,
Josep Esteve (tjl), Lars Hedborg,
Magnus Ivarson, Tanja Kaitaniemi,
Kristina Lindholm Vahlöf, Ingrid Olsson,
Nina Söderberg, Johanna Tafvelin,
Anders Törnqvist

Violin 2

Ruth Anderberg*, Fredrik Anderberg**,
Håkan Jonsäll**, Lars Andersson,
Boel Bengtsson, Karín Engström,
Åsa Holm, Anne Holmer, Jin Hägerström,
Richard Michelin, Mohamed Sharara,
Sonja Vrieze, Vakant

Viola

Lennart Falkebring*, Crista Bergendahl**,
Gunnar Enbom**, Nanako Akai, Jenny
Augustinsson, Björn Carlén, Erika
Gabrielsson Backlund, Pernilla Rönnlund,
Markku Sorri, Karin Svanberg Ancker,
Vakant

Cello

Solocellist Niklaas Veltman

Pelle Hansen*, Fredrik Lindström**,
Sofia Petersen**, Torstein Dalene,
Erik Uusjärvi, Leif Vahlöf,
Ingrid Åkerblom, Vakant

Kontrabas

Björn Malmqvist*, Jan Duda**,
Anna-Cecilia Bergman**(tjl), Daniel R
Thomas**(vik), Emma Josefsson
Bjørnevik (tjl), Jacob Bartilson (vik),
Johan Strindberg (vik), Roine Uddfeldt,
Vakant

* Stämledare

ORKESTER 2018–2019

Flöjt

Teodor Tirlea*, Annica de Val**, Vakant

Oboe

Pelin Lius*, Thomas Bodin**, Vakant

Klarinett

Johnny Jannesson*, Lars Paulsson**,
Alvaro Pastor Jiménez

Fagott

Linus Björnstam*,
Eva Pettersson Veltman**, Vakant

Horn

Lennart Langer*, Anna Ahlenius**,
Jan Lejonclou, Lars Thapper,
Elisabeth Åkervall

Trumpet

Elias Svanberg*, Filip Draglund**,
Stefan Mattsson

Trombon

Eric Svensson*, Christoph Schnaithmann**

Bastrombon

Johan Wiklund**

Tuba

Ole Christian Grønning*

Pukor

Lars Gärd*, Anders Dahlstedt**

Slagverk

Martin Orraryd*, Petter Svensson**

Harpa

Delphine Constantin Reznik*

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Flöjtkonsert nr 2 D-dur K285d(314) (20')

Allegro aperto

Adagio non troppo

Rondo: Allegretto

Den första april 1777 anställde ärkebiskop Colloredo i Salzburg en ny ung oboist till sitt hovkapell, italienaren Giuseppe Ferlendis. Denna man var en framstående musiker och en trevlig person, och det dröjde inte länge förrän Mozart komponerade en oboekonsert till sin ett år äldre vän – vilket han så småningom nämner i ett brev daterat den 3 december 1777. Denna konsert fick uppleva många framgångar också när virtuosen Friedrich Ramm spelade den i Mannheim, och när Mozart 1783 bad sin far skicka noterna till Wien för att den för oss okände oboisten i furst Esterhazys kapell skulle spela den. Men sedan försvann noterna till denna konsert. Först 1949 hittade musikforskaren Bernhard Paumgartner i mozartsonen Franz Xavers efterlämnade papper en omgång stämmor till en oboekonsert, och man kunde då konstatera att det utan tvekan var fråga om den försvunna konserten.

Men varför så många ord om en oboekonsert, när det är en flöjtkonsert som ska spelas? Jo, det visade sig nämligen dessutom att den nyfunna oboekonserten var identisk med en sedan länge välkänd flöjtkonsert i D-dur. Mozart hade helt enkelt skrivit om sin oboekonsert för flöjt. Varför då? Anledningen var att Mozart då och då fick propåer från en förmögen holländsk flöjtamatör vid namn De Jean, som önskade nyskriven musik. I ett svagt ögonblick lovade Mozart honom tre flöjtkonserter, men när han skrivit en i G-dur (K313) förlorade han intresse för uppgiften. För att ändå komma ett steg närmare sitt åtagande, skrev han om sin oboekonsert för flöjt. Men någon tredje konsert skrev han aldrig.

Som flöjtkonsert blev detta verk älskat, och det är inte att undra över. Det är en melodiskt flödande musik med ett sällsynt gott humör. I synnerhet i mellansatsen är melodirikedomen nästan oöverträffad. Att Mozart hittat melodier han tyckte om bevisas också av att han fyra år senare använde finalens rondotema när han komponerade Blondchens aria "Welche Wonne, welche Lust" ur Enleveringen ur seraljen.

JOSEPH HAYDN (1732–1809)

Trumpetkonsert Ess-dur (13')

Allegro

Andante

Allegro

Mot slutet av 1700-talet experimenterade instrumentbyggaren Anton Weidinger (1767–1852) med trumpet, och han konstruerade bland annat en trumpet med sex valvbågar. Den blev ganska otymplig men tillät snabba kromatiska löpningar och stora intervallsprång. Det var denna trumpet, och även denne trumpetare i Wiens hovorkester, som Joseph Haydn använde sig av när han 1796 komponerade sin trumpetkonsert. Men det dröjde till den 28 mars år 1800, innan Weidinger kände sig mogen att uruppföra konserten.

Den 67-årige tonsättaren hade just upplevt en konstnärlig brittissommar med stor uppmärksamhet inte minst i England, och för turnéerna dit hade han komponerat de 12 Londonsymfonierna. Trumpetkonserten rymmer samma melodiska rikedom och samma mästerskap. Detta blev dessvärre också Haydns allra sista orkesterverk, men även hans mest lyckosamma konsert. Det finns inte någon trumpetkonsert i hela musiklitteraturen som nått samma popularitet.

Konserten har som vanligt tre satser, en vital orkestersats och en trumpetstämma som vill visa allt det nya instrumentet kunde åstadkomma. Men Haydn var en luring; två gånger får trumpeteten börja med fanfarer, och uruppförandets publik måste ha känt sig lurad. Skulle inte den nya trumpeteten klara mer? Men så, tredje gången, kommer en sångbar melodi som trumpeteten dittills aldrig kunnat spela. Den rymmer kromatiska halvtoner, som naturtrumpeten inte klarat. Och hur skulle de inte förvånas när de i långsamma satsens delikata melodik för första gången någonsin hörde trumpetmusik i Ass-dur. Musik som till och med moduleras till ännu mörkare Cess-dur i mittdelen. Finalen hör till det flottaste denna rondo-mästare åstadkom.

JOSEPH HAYDN

Symfoni nr 93 D-dur (22')

Adagio. Allegro assai

Largo cantabile

Menuetto. Allegro – Trio – Menuetto

Finale. Presto ma non troppo

I september 1790 avled Joseph Haydns arbetsgivare sedan flera decennier, furst Nikolaus Esterhazy. På dennes gods hade Haydn verkat långa perioder i konstnärlig avskildhet, men det visade sig att hans musik blivit känd och ryktbar runt om i Europa. Nu fann han sig själv plötsligt utan arbete och tackade därför ja till en inbjudan från impressarion Johan Peter Salomon att besöka England. Under 1790-talet besökte han London två gånger. Hans första vistelse där varade mellan nyårsdagen 1791 och juni 1792. Tiden formade sig till en formidabel succé. Hans musik var redan välkänd och älskad, hans egen varma personlighet togs engelsmännen med storm. Han uppskattades för sina djupa kunskaper och utsågs till hedersdoktor vid universitetet i Oxford. Han umgicks med kungligheter och blev förhållandevis förmögen.

Hos Esterhazy hade han visserligen haft viss konstnärlig frihet och avundsvärda möjligheter att genast få sina kompositioner spelade, men hans kapell var litet. För den engelska publiken ville han därför ta chansen att visa vad hans skapande fantasi kunde åstadkomma när han inte var begränsad av orkesterns brister. De tolv symfonier han skrev för London (nr 93–104), hans sista, är också hans mest geniala. De har alla något speciellt, och flera av dem bär karaktäristiska namn. Han upplevde verkligen en konstnärlig brittsommar, när han nu kände sig fri, och han experimenterade friskt och log mot publiken, vilken snabbt lärde sig att varje ny Haydn-symfoni skulle bjuda något nytt och originellt, och det gällde redan den allra första Londonsymfonin, nr 93. Senare forskning har visat att den nog inte skrevs som den första. Den uruppfördes i alla händelser först under andra säsongen, den 17 februari 1792.

Symfonin börjar som så ofta hos Haydn, med en högtidlig, långsam inledning vilken rymmer en överraskande tonartsväxling, och därpå vidtar ett första Allegro som börjar stillsamt och mjukt men som växer och når anmärkningsvärd styrka och djup. Den långsamma satsen innehåller ett huvudtema, vilket varje gång det hörs skickar iväg musiken åt nya håll. Satsen startar ovanligt nog med en solokvartett och slutar med en coda i vilken fagotterna övergår från det sublimes till det galna. Menuetten har en triodel i vilken militära blåsar och pukor ställs mot fredliga stråkar. Finalen startar som funnes bara ett tema – men ett andra tema dyker faktiskt upp, men oväntat sent.

(I Norrköping spelas endast sista satsen, i Åtvidaberg och Motala spelas hela symfonin.)

Kommande konserter våren 2019

ÖPPEN REPETITION – FRI ENTRÉ

TISDAG 26 MARS

11.30 De Geerhallen Norrköping
Öppen repetition av kommande konsert.

PIANO I NORDISKT LJUS

● TORSDAG 28 MARS

kl 19 De Geerhallen Norrköping

FREDAG 29 MARS

kl 19 Crusellhallen Linköping
Introduktioner kl 18.30

Dirigent **Taavi Oramo**

Solister **Kirill Gerstein** piano

Brahms Pianokonsert nr 1

Sibelius Pohjolas dotter, Tuonela
svan, Lemminkäinen drager
hemåt

CHELSEA HOTEL

FREDAG 5 APRIL

kl 19 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Hans Ek**

Solister **Moneybrother, Annie
Angel, Sofia Karlsson**

Musik av legendarerna Bob Dylan,
Leonard Cohen, Janis Joplin, Patti
Smith, Jimi Hendrix, Joni Mitchell
med flera.

ITALIENSK VÅR – SVENSKA

SALONGSORKESTERN

ONSDAG 10 APRIL

kl 18 De Geerhallen Norrköping

Solister **Linda Olsson, Daniel
Mitsogiannis**

Ciceron **Richard Michelin**

Italienska schlagers och
filmmusik med avstamp
i 1950- och 1960-talen.

MASTEREXAMEN I DIRIGERING – FRI ENTRÉ

TORSDAG 11 APRIL

kl 19 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Magnus Larsson**

*I samarbete med Musikhögsko-
lorna i Stockholm, Göteborg och
Malmö.*

ÖPPEN REPETITION

– FRI ENTRÉ

ONSDAG 24 APRIL

11.30 De Geerhallen Norrköping

Öppen repetition av kommande konsert.

BRAHMS 3 & 4

FREDAG 26 APRIL

kl 19 Crusellhallen Linköping

● LÖRDAG 27 APRIL

kl 19 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Karl-Heinz Steffens**

Brahms Symfoni nr 3
Brahms Symfoni nr 4

Läs mer på vår hemsida norrkopings-symfoniorkester.se

Text Stig Jacobsson. Elias Svanberg och Teodor Tirlea foto SON, SON foto Björn Dahlgren.

Norrköpings Symfoniorkesters sponsorer 2018–2019

GULDPARTNER **STÅHL INVEST**

SILVERPARTNERS

SEFAB SIEMENS

Övriga: Advokatfirman Glimstedt | Almroth Industrifastigheter AB | Best Western Hotel Princess | Kurt och Brita Ehlert | Gunnar Gunnarsson Fastighets AB | Holmen Paper AB | HSB | Hyresbostäder | Mattssons Fastighetsutveckling AB | Ringarums Busstrafik AB | Sumitomo SHI FW Energi AB | Swedbank | Tage Rejmes Bil AB | Tommy Holm Revisionsbyrå AB

Fonder: Fond of Music, donation från Marianne och Lennart Lindqvist | Siw Ericdotters stiftelse, donation

SON samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan, planterar SON fem träd i Vi-skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Vd Pia Kronqvist, Konstnärlig chef Henrik Marmén, Kommunikationschef Agneta Lindmark Thomas
www.norrkopings-symfoniorkester.se, info@norrkopings-symfoniorkester.se

SCENKONST ÖST
NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER OCH ÖSTGÖTATEATERN